

Handläggare:
Susanna Höglund, tfn 08-508 29 758

Till
Koncernstyrelsen

Lägesredovisning 2015 – projekt Kapellskär

Koncernledningens förslag till beslut

Koncernstyrelsen beslutar följande.

Redovisning avseende projekt Kapellskär godkänns.

Ingela Lindh
VD

Sammanfattning

Lägesrapporten från Stockholms Hamn AB är den andra efter genomförandebeslutet i kommunfullmäktige den 2 september 2013. Rapporten fokuserar på händelser fram till februari 2015. Projektet har därutöver kontinuerligt följts upp genom sedvanlig redovisning i den ekonomiska rapporteringen i samband med budget, bokslut och tertialrapporter samt genom koncernledningens deltagande i Stockholms Hamns beredningsgrupp för stora projekt. Följande ärende omfattar därav väsentliga händelser fram till sommaren 2015.

Kapellskär är en strategiskt viktig hamn för Stockholmregionen, genom sin korta inseglingsled och goda förbindelser för effektiva godstransporter och persontrafik via färjor.

Motiven för om- och tillbyggnaden av Kapellskärs hamn är att:

- Modernisera och effektivisera hamnen.
- Förbättra miljö och säkerhet.
- Möta marknadens behov av befintliga och framtida volymer samt fartygsstorlekar.
- Fortsätta avlasta Stockholm som godshamn.

Den planerade om- och tillbyggnaden innebär att en ny längre pir anläggs, som kan möjliggöra anlop av fler större, moderna fartyg och en utfyllnad av en vik i hamnens södra del. Projektet omfattar även rivning av Sjöfartsverkets gamla anläggningar och vågbrytare, att hamnbassängen fördjupas och bortsprängning av grund sker.

Hamnplanen byggs om och utökas mot norr och väster för att optimera trafikflöden till och från fartygen. Den tekniska infrastrukturen moderniseras för att uppnå Stockholms Hamns höga krav. Projektet omfattar efter utbyggnaden ca 200 000 kvm, vilket innebär en utbyggnad om 80 000 kvm och fem kajlägen, d.v.s. ytterligare ett jämfört med idag.

Kommunfullmäktiges beslut omfattar en investering i om- och tillbyggnad av Kapellskärs hamn omfattande 790 mnkr (inkl. indexuppräknings). Efter genomförandebeslutet har programändringar avseende en tillkommande ramp samt manuell incheckning godkänts av Stockholms Hamn. De tillkommande investeringarna omfattar 25 mnkr.

Lägesredovisningen 2015 anger en slutkostnadsprognos inklusive index om 815 mnkr och ett positivt nuvärde/investeringsresultat om ca 450 mnkr.

PwC:s granskning av projektet anger övergripande att Kapellskär är ett framgångsrikt projekt, som beräknas hålla både tidplan och budget enligt genomförandebeslutet och i överensstämmelse med stadens projektstyrningsmetod, men bör kompletteras med en uppdaterad känslighetsanalys.

Utifrån konsulternas projektgranskning 2015 kan konstateras att flertalet iakttagelser och förslag till åtgärder från granskningen 2014 har beaktats och genomförts av projektledningen, vilket är mycket positivt. Koncernledningen kan konstatera att projektet under genomförandet har fått hantera ett antal ändringar utifrån marknadens förändrade efterfrågan och har kunnat hantera dessa inom beslutad budget, vilket är föredömligt.

Koncernledningen anser dock att det är av fortsatt stor vikt att projektet även uppdaterar kalkylens bedömda intäktsflöden och känslighetsanalysen utifrån bedömningar av marknadsförändringar från Stockholms Hamns drifts- och marknadsfunktioner.

Därutöver vill koncernledningen poängtera vikten av att projektet även fortsättningsvis planerar för överföringen av projektet till driftsverksamheterna.

Avslutningsvis ser koncernledningen mycket positivt på att genomförda upphandlingar och genomförandet av entreprenader utfallit väl, vilket medför att kostnadsnivån i projektet följer plan och budget.

Projektet utgör en omfattande investering och är att definiera som stort projekt (>300 mnkr), enligt kommunfullmäktiges investeringsregler. Koncernledningen uppmanar därför

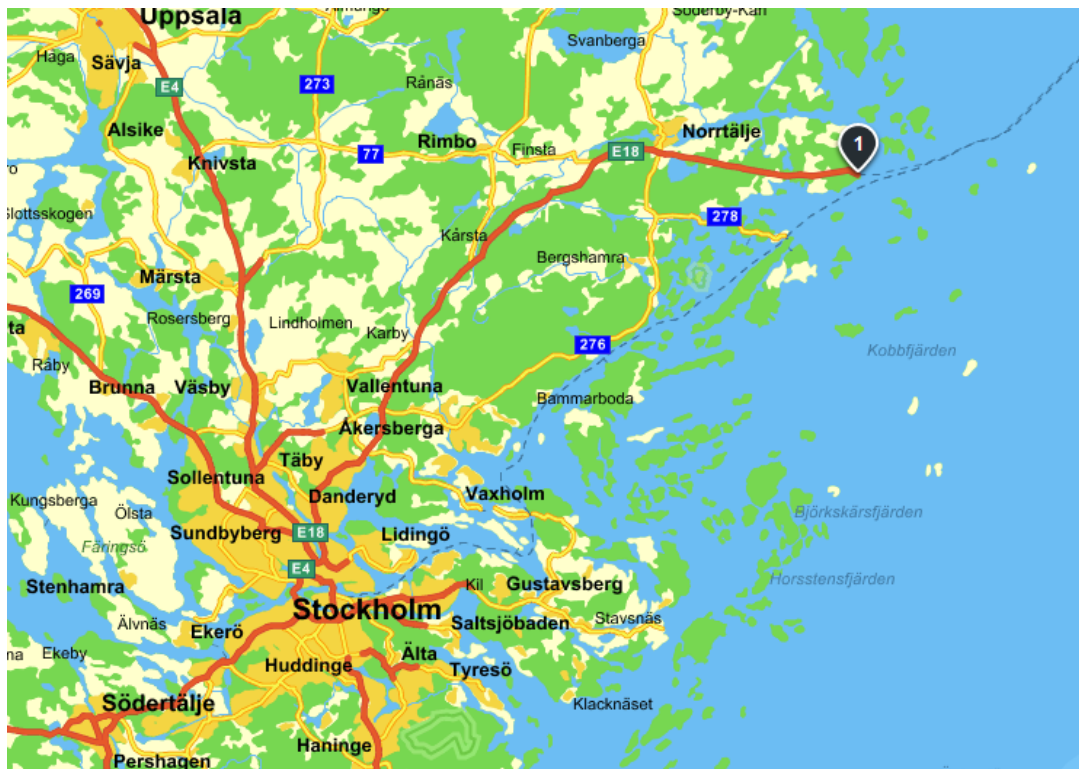
Stockholms Hamn att även under kommande år återkomma till sin styrelse och till koncernledningen med lägesredovisningar

Bakgrund

Den 26 november 2012 tog kommunfullmäktige inriktningsbeslut avseende om- och tillbyggnad av Kapellskärs hamn. Under 2013, den 2 september 2013, togs därefter ett genomförandebeslut.

Tillväxten av den sjöburna godstrafiken som skett, mellan framförallt Sverige och Finland de senaste 10 till 15 åren, har huvudsakligen gått över Kapellskärs hamn, som även i fortsättningen förväntas kunna avlasta Stockholm som godshamn.

Hamnen ägs gemensamt av Stockholms Hamn och Norrtälje kommun, som äger 9 %. Hamnen ligger ca 9 mil från Stockholm. Med den utveckling som sker avseende sjötrafiken och den generella utvecklingen i Östeuropa bedöms hamnen vara lämplig för expansion för att kunna öppna fler färjeförbindelser från östra sidan av Östersjön. Eftersom också en stor andel av godset i öst-västlig riktning går över Kapellskärs hamn, förväntas detta medföra ökade trafikvolymmer.

Kapellskärs hamns läge

Ärendet

Lägesrapporten från Stockholms Hamn är den andra sedan genomförandebeslutet i kommunfullmäktige den 2 september 2013. Första lägesrapporten godkändes i koncernstyrelsen 2014-12-15. Lägesrapport nr 2 fokuserar på händelser fram till februari 2015. Projektet har även därutöver kontinuerligt följts upp genom sedvanlig redovisning i den ekonomiska rapporteringen i samband med budget, bokslut och tertialrapporter samt genom koncernledningens deltagande i Stockholms Hamns beredningsgrupp för stora projekt. Följande ärende har därför kunnat kompletteras med väsentliga händelser fram till sommaren 2015.

Projektets målsättning

Kapellskärs hamn är en strategiskt viktig hamn för Stockholmregionen genom sin korta inseglingsled och goda förbindelser för effektiva godstransporter och persontrafik via färjor.

Motiven för om- och tillbyggnaden av Kapellskärs hamn är att:

- Modernisera och effektivisera hamnen.
- Förbättra miljö och säkerhet.
- Möta marknadens behov av befintliga och framtida volymer samt fartygsstorlekar.
- Fortsätta avlasta Stockholm som godshamn.

Projektet

Moderniseringen och utbyggnaden av Kapellskärs hamn genomförs av Stockholms Hamn på uppdrag av Kapellskärs Hamn AB, ett dotterbolag i hamnkoncernen. Projektet drivs i samverkan med trafikerade rederier och Sjöfartsverket.

Projektet är indelat i fyra delprojekt, förberedande arbeten, vatten och konstbyggnader, infrastruktur och byggnad, vilka samordnas och leds av en projektchef inom Stockholms Hamn.

Stockholms Hamns infrastrukturchef är övergripande ansvarig för projektet.

Som rådgivande organ till stöd för projektet och bolagets VD, har en beredningsgrupp tillsatts som löpande informeras om projektet.

Projektet har ett utvecklat projektledningssystem avseende kvalité, miljö och arbetsmiljö. Efter Stockholms Hamns godkännande av lägesredovisningen 2015 har projektet, genomlysts av externa konsulter utifrån ett projektstyrningsperspektiv och enligt koncernledningens regler för uppföljning av stora projekt.

Den planerade om- och tillbyggnaden innebär att en ny längre pir anläggs som kan möjliggöra anløp av större, moderna fartyg. Pirens läge och riktning har utarbetats med hjälp av

datorsimulering för att få en hamn med största möjliga manövrerbarhet och sjösäkerhet samt med en så låg miljöpåverkan på omgivningen som möjligt.

Den planerade om- och tillbyggnaden omfattar även utfyllnad av en vik i hamnens södra del, rivning av Sjöfartsverkets gamla anläggningar och Sjöfartsverkets vågbrytare, att hamnbassängen fördjupas samt bortsprängning av grund.

Hamnplanen byggs om och utökas mot norr och väster, för att optimera trafikflöden till och från fartygen. Den tekniska infrastrukturen, el, vatten, avlopps- och dagvattenhantering samt källsortering av avfall kommer också att moderniseras. Sammantaget bedöms den moderniserade hamnen ge en säkerhets-, arbetsmiljö- och miljömässigt bättre helhetslösning och uppnår därmed Stockholms Hamns höga krav.

Projektet omfattar efter utbyggnaden ca 200 000 kvm, vilket innebär en utbyggnad om 80 000 kvm och fem kajlägen, d.v.s. ytterligare ett jämfört med idag.

Visionsbild av det planerade projektet

Ett särskilt avtal har träffats mellan Sjöfartsverket, Stockholms Hamn AB och Kapellskärs Hamn AB ”**gällande om- och tillbyggnad av Sjöfartsverkets hamn i Kapellskär m.m.**” där Stockholms Hamn AB, genom Kapellskärs Hamn AB, får genomföra delar av projektet på Sjöfartsverkets fastighet. Avtalet reglerar ansvaret för genomförandet samt kostnadsfördelningen av den nya lotshamnen.

Koncernledningen följer projektet, genom representation i Stockholm Hamns beredningsgrupp för stora projekt, samt genom sedvanlig lägesrapportering till koncernstyrelsen, som även omfattar en granskning genomförd av externa konsulter. Projektet följer den metodik för styrning och uppföljning av stora projekt som gäller för kommunkoncernen, sedan den beslutades av kommunfullmäktige i samband med budget 2010.

Ekonomi

Kommunfullmäktiges beslut omfattar en investering i om- och tillbyggnad av Kapellskärs hamn omfattande 790 mnkr (inkl. indexuppräknningar). Efter genomförandebeslutet har programändringar avseende en tillkommande ramp samt manuell incheckning godkänts av Stockholms Hamn. De tillkommande investeringarna omfattar 25 mnkr.

Projektets investering samt Kapellskärs Hamns prognostiserade intäkter och kostnader på 85 års sikt, har vid beslutstillfället nuvärdeberäknats till ett positivt investeringsresultat om 435 mnkr, vid en försiktig bedömning.

Lägesredovisningen 2015 anger en slutkostnadsprognos inklusive index om 815 mnkr och ett nuvärde/investeringsresultat som, sedan genomförandebeslutet, förbättrats med ca 15 mnkr till ca 450 mnkr.

Väsentliga händelser efter genomförandebeslutet

I september 2013 erhöles ett genomförandebeslut i kommunfullmäktige. Från september 2013 startades därefter muddringsarbeten, vilka färdigställs under sommaren 2014.

Under 2013-2014 har planering och upphandling av delprojektens entreprenader samt uppbyggnad av projektorganisationen skett.

Under våren 2014 inkom anbud avseende pir- och kajkonstruktionen, ramper och hamnplan och byggstart skedde under sommaren 2014. Projektet har handlat upp ca 85 % av projektets entreprenader. De upphandlade kontraktssummorna har ett utfall som är något lägre än projektets budgeterade, enligt genomförandebeslutet.

Under slutet av 2014 och början av 2015 har lotshamnen överlämnats till Sjöfartsverket och den nya tullbyggnaden byggts och slutbesiktigas. Under slutet av 2014 byggstartades ombyggnaden av pir- och kaj och dykdalben (en grov pelare, sammansatt av pålar nedtryckta i sjöbotten för förtöjning av fartyg) för kajläge 3.

För närvarande pågår arbeten med ny kaj, pålning för ny pir och arbeten med nya teknikbyggnader.

Projektet bedöms vara färdigställt enligt planen i genomförandebeslutet, d.v.s. i slutet av 2016.

Avvikelser

Beslutade programändringar omfattar att passagerargång från kajplats 1 och 2 inte byggs, då gången inte bedöms ge effektiva flöden utifrån nu rådande förutsättningar. En framtida tillbyggnad av passagerargången förbereds dock i projektet.

Under hösten 2013 beslutades att ett av färjelägena inte skall byggas om. Beslutet grundades på att det färjeläget endast möjliggör angöring av fartyg av en storlek som marknaden bedömer är omoderna. Den planerade kajen förlängs dock med 80 m för att tillgodose moderna fartyg.

Budgetpåverkande avvikelser i övrigt avser val av hamnutrustning, som har reviderats på grund av förändrade behov utifrån marknadens utveckling.

Ytterligare markarbeten om ca 35 000 kvm kommer utföras, för att säkerställa dagvattenhanteringen och för att höjdanpassa för anslutningarna mot vägförbindelsen E18.

Sjöfartsverkets förändrade behov medför att lotshamnen inte kommer att uppgraderas i den omfattning som planerats, vilket medför lägre intäkter. De lägre intäkterna motsvaras inte fullt ut av lägre kostnader då förutsättningarna i den godkända miljödomen anger vissa krav på design.

Mängden lermassor som muddrats i etapp 1 är större än vad som tidigare angivits i förfrågningsunderlag och budget.

Sammantaget bedöms dessa justeringar rymmas inom projektets budget.

Under 2015 har projektet sökt bidrag från EU inom programmet Motorways of the Seas.

Kommande deltid

Kommande styrande deltid inträffar främst under 2016. I april 2016 kommer arbeten vid entreprenaderna för pir och kaj slut besiktigas inför driftsättning. Själva hamnplanen driftsätts i november 2016 och hela projektet planeras vara färdigställt i december 2016.

Risker

Projektet har genomfört en riskinventering, som löpande följs upp.

Kvarstående risker är främst eventuella ersättningsanspråk om projektet orsakar störningar i färjetrafiken.

PwC:s kommentarer i sammandrag

PwC:s granskning av projektet anger övergripande att Kapellskärs hamn är ett fortsatt framgångsrikt projekt som beräknas hålla både tidplan och budget enligt genomförandebeslutet.

Konsulterna har vid en tidigare granskning angivit några iakttagelser och förslag till åtgärder vilka bedöms till stora delar ha åtgärdats och kommenteras som följer;

Mål och syfte

Projektet har satt fler mätbara mål, vilket har bidragit till förbättrad kommunikation och ökad målstyrning i projektet.

Organisation

Organisationen bedöms fungera fortsatt bra. Ett förtydligande av KMA-funktionen (kvalitet, miljö och arbetsmiljö) har bidragit till att tydliggöra ansvaret inom kvalitet, miljö och arbetsmiljö.

Tidplan

Övergripande tidplan för projektet är oförändrad.

Lönsamhetskalkyl

Projektet har uppdaterat nuvärdeskalkylen med kända kostnader, dock saknas fortfarande en uppdaterad känslighetsanalys.

Projektbudget

Projektets beslutade budget på 850 mnkr bedöms kunna hållas.

Risk och kvalitet

Riskarbetet i projektet har vidareutvecklats genom att väsentliga risker har prissatts. Åtgärder har vidtagits för att förbättra riskrutiner och stödja det systematiska riskarbetet i projektet.

Kommunikation

Kommunikationsarbetet bedöms fungera fortsatt bra.

Rapportering

Rapporteringen har kompletterats med utökad måluppföljning samt ekonomiska konsekvenser kopplade tillväsentliga risker.

Sammantaget bedöms således projektet drivas i överensstämmelse med stadens projektstyrningsmetod. Fortsatt rapportering bör dock kompletteras med en uppdaterad känslighetsanalys.

Koncernledningens synpunkter och förslag

Utvecklingen och moderniseringen av Kapellskärs hamn utgör en förutsättning för utvecklingen av Stockholmsregionens sjöfart och funktion i ett det globala transportnätet.

Under hösten 2014 granskade PwC projektet, enligt koncernledningens uppföljningsmetod. Vissa förbättringsmöjligheter påvisades avseende riskbedömning och mål- och måluppföljning

samt en uppdatering av nuvärdeskalkylen. Utifrån konsulternas motsvarande granskning 2015 kan konstateras att flertalet iakttagelser och förslag till åtgärder beaktats och genomförts av projektledningen, vilket koncernledningen ser mycket positivt på.

Bedömningen är att projektet håller tidplan och slutkostnadsprognos, som motsvarar genomförandebeslutet, förutom beslutade tillägg. Koncernledningen kan konstatera att projektet under genomförande har fått hantera ett antal ändringar utifrån marknadens förändrade efterfrågan, men projektet har kunnat hantera dessa inom beslutad budget, vilket är föredömligt.

Koncernledningen vill dock framhålla att projektet, i samarbete med drift- och marknadsfunktionerna inom Stockholms Hamn, även bör uppdatera kalkylens bedömda intäktsflöden utifrån bedömningar av marknadsförändringar. Ett sådant arbete kan också ge förutsättningar att utveckla känslighetsanalyser utifrån tidigare redovisade scenarier.

Därutöver vill koncernledningen poängtera vikten av att projektet även fortsättningsvis, i projektets senare delar, planerar för överföring till driftsverksamheterna inom Stockholms Hamn.

Sammantaget ser koncernledningen mycket positivt på att genomförda upphandlingar utfallit väl, vilket medför att kostnadsnivån i projektet följer plan och budget.

Projektet utgör en omfattande investering och är att definiera som ett stort projekt (>300 mnkr), enligt kommunfullmäktiges investeringsregler. Koncernledningen uppmanar därför Stockholms Hamn att även under kommande år, återkomma till sin styrelse och till koncernledningen med lägesredovisningar.

Bilaga

1. Tjänsteutlåtande/lägesrapport samt utdrag ur protokoll från Stockholms Hamn